

Empiryalizme ve kapitalizme karşı savaşmayı uygun gören bir doktrini izleyen insanlar.

SÖMÜRÜCÜLÜĞE KARŞI

SAVAS

HAFTALIK TOPLUMCU GAZETE

Yıl : 1 Sayı : 24 13 Nisan 1966 Fiyat : 50 Kuruş

Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni:

ATTİLÂ AŞUT

Sorumlu Yönetmen : ERDOĞAN GÖNÜLLER

Sekreter :

ÖNER CIRAVOĞLU

Yönetim Yeri : Uzunsokak Cad. No. 3, Kat: 3

Yazışma adresi :

P. K. 80 - TRABZON

Baskı : "Hâkimiyet," Basımevi

Savcı Yardımcısı Faruk Aşikoğlu, "Sosyalist Türkiye,, Yazarı Ali Faik Cihan'ın 142. Maddeye göre cezalandırılmasını istedi

«Anayasa durdukça, Türkiye'de fikir suçu olamaz ve fikirler kovuşturulamaz!..»

Bir yıldan beri Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanmakta olan «Sosyalist Türkiye» adlı kitabın yazarı, Akçaabat Sorgu Yargıcı Ali Faik Cihan'ın cuma günü duruşmasında esaslarındaki mütalâsını bildiren Savcı Yardımcısı Faruk Aşikoğlu, Cihan'ın «Komünist teoriye bağlı kalmadan komünizm propagandası yaptığını» ileri sürerek, T.C.K. 142/I. Maddesi gereğince cezalandırılmasını istemiştir.

Savcı Yardımcısı, daha önce Macit Gökberk ve Ragıp Sarıca tarafından verilen 27 sayfalık müsbet bilirkişi raporuna rağmen, Cihan'ın, kitabında «Toplumculuk» adı altında «Komünizm propagandası» yaptığı, bunu yaparken de marksist teoriden ayrılp, emekçi sınıfın cebir ve şiddette başvurmadan, oy ve seçim yoluyla iktidara gelmesini istediğiini söylemiş ve «Komünizm propagandası yapmak için ille de teoriye sadık kalmak şart değildir.» demiştir.

CİHAN'IN SAVUNMASI

142. Maddeye muhalif edenlerin eylemine mahkemelerce «komünizm propagandası» adı konulmasını yererek söyleze başlayan Ali Faik Cihan:

«Bu tutum, hakkında kovuşturma açılan bir zanlıyı, mahkûmiyet kararını verilmeksizce ceza-

ya çarptırmak anlamına gelmiyor mu? Uzun yıldan beri sürdürülen bu teamül, Türk Ulusu adına huküm vermekle görevli ve bağımsız olmaları gereken mahkemelerin, siyaset adamlarının gönüünü hoş etmekten ibaret olan bir tâvizden kurtulmadıklarını göstermiyor mu?» demiş ve şunları eklemiştir:

«Türk Ceza Yasasında, komünizm adı ile nitelenen bir eylem yoktur. Gerek 142. Maddede, gerekse Yasanın başka bir yerinde «komünizm» deyiği geçmemektedir.»

ANAYASAYA AYKIRI

Daha sonra, 141 ve 142. Maddeler hakkında Anayasa Mahkemesince verilen kararın şimdide dek Resmi Gazete'de yayımlanmamış olmasının Anayasanın 152. Maddesine aykırı olduğunu söyleyen Cihan, «Burada Anayasa Mahkemesinin

kendi kendini inkârı söz konusudur. Anayasa Mahkemesinin 142. Maddelarındaki bu tutumu, başı darda geldikçe «141 ve 142. Maddeler işletilecektir» yolunda demeçler veren Hükümet sorumlularının tutumundan çok uzak anımlarda yorumlanamaz» demiştir.

Kitap toplatmanın, demokratik bir ülkede «yargı gücünün intiharı» olacağını söyleyen Ali Faik Cihan, böyle durumlarda Üniversitelerin, Baroların, basın ve gençlik kuruluşlarının tepki göstermemesini de eleştirmiş ve savunmasını söyle bitirmiştir:

«FİKİRLER KOVUŞTURULAMAZ»

«Bu davanın buraya getirilmesi, ancak Anayasa duvarının delinip geçilmesi suretiyle mümkün olmuştur. Böylece, demokratik denetimin dumura uğramış olmasından yararlanması bilen tutucu ve ham kuvvetler, Anayasayı delikdeşik etmeye başarmışlardır. Anayasanın 11 ve 20. maddeleri durdukça Türkiye'de fikir suçu olamaz ve fikirler kovuşturulamaz. Ama ne

yazık ki, bugün bu Anayasa açızlerin ve dükkünlerin okuyup üflediği bir dua metni haline getirilmiştir. Anayasanın demokratik kuruluşları, değişen dünya koşullarına gözleri kapalı, kulaklısı tıkalı, Cumhuriyeti ve devrimleri kavramak yeteneğinden yoksun Osmanlı kafaları tarafından tıpkı yabanı arıların köreltiği arı kovanı gibi-köreltiliği sürece böyle çelişkiler olacaktır. Bilim kırsıları, gerçek bilimin tahrif edilmiş biçimlerini bilim adı altında öğrencisi sunan ve kafası kartlaştıktan sonra yıllarca tekrar edip durduğu safsataya inanmak durumuna düşen öğrencilerin işgali altında kaldığı sürece böyle açıplıklar görülecektir. Yabancı çıkarlarına kul-köle olmayı ulusçuluk ve yurtseverlik gibi göstererek, ulusuluğu ve yurtseverliği kendi tekeline aldıktan sonra karşısına çıkan her düşünceyi «gomonist» olarak bozuk politikacı tipi, yönetimin kilit noktalarını elinde tuttuğu sürece, bu gibi ters olaylara hiç şamatmak gereklidir. Suçlular, Anayasanın içinde değil, dışında aranmalıdır!»

Jean-Paul Sartre, Nâzım Hikmet'ten çok şeyle öğrendiğini açıkça söylüyor. Simon De Beauvoir ve daha yüzlerce kalburüstü eleştiriçi, ozan, oyun yazarı, romancı, onun çağımıza en büyük sanatçılarından biri olduğu konusunda birleşiyorlar. Ve şüphesiz-Atay'ın dediği gibi-Cumhuriyet Türkiyesi'nin en büyük ozanıdır Nâzım Hikmet.

Yaşantısı ve sanatıyla toplum ve sanat ilişkisinin canlı örneği olan Nâzım Hikmet'ten örnekler vererek, sanatçının, çağının dışında kalmasının mümkün olamayacağı, herşeyi ile olduğu gibi sanatıyla da içinde yaşadığı topluma bağlı kalması gerektiği sorununu açıklamaya çalışacağız.

Geri kalmış ülkelerde sanat ve sanatçı, toplumu aydınlatmak, ileri götürmek için görev yüklenmek zorundadır. Sanat bir okuldur bu ülkeler için. Mehmet Âkif bir tarihte «Sabilürreşat» dergisinde şöyle yazıyordu:

«...Sanat sanat içini... Kalkmış uluslar için bu doğru olabilir. Ama bizim gibi ululara sanat aş olmalı, ekmek olmalı...»

Nâzım Hikmet'in şu şiiri, toprak istiyen, toprağını işlemek için makine istiyen köylüye maval dinletenleri ne güzel anlatıyor:

«Tatlı maval dinlemekten gayrı usandık
Artık

Hepinizin kafasına
şu
daaaaaank

desin:

Köylünün toprağa hasreti var,
toprağın hasreti
makinalar!»

Emeğin değeri verilmeli. Gelir hakça, ortakça bölüşülmeli. İnsanlar eşit olmalı. Oysa hâlâ esir, efendi diye ayrılıyorlar. Nâzım Hikmet, yazıldığı tarihte Fransızcaya çevrilen bir şiirinde şöyle bir tablo çiziyor:

«...Yine biz köleleriz, efendilerimiz var,
Yine her mel'un taşı yosunlanmış bir duvar
Esir-Efendi diye koymuş ta adlarını
İkiombahta ayırmış arzın evlâtlarını.
Efendi işletiyor esir işliyor yine,
Yine efendilerin gümüşlü sofrasından
Kar gibi ekmeğinden şarap dolu tasından
Kırıntı, artık bile düşmüyör işliyene
Yine biz esir geçen her günün akşamında
Eve sade bir lokma ekmek getiriyoruz.
Gece yağmur inlerken evimizin damında,
Isınabilmek için güneşin bekler gibi
Birbirine sokulan hasta köpekler gibi
Yırtık yorganımızın altında titriyoruz.
Çiftimiz, balyozumuz, sonsuz çalışmamızla
Asırlardır bağırında inleyen kazmamızla
Heyecana geldi de kara toprağın kalbi
Kendini teslim eden taze bir kadın gibi
Çiçeklerle donanı dünya isimli ağaç
Biz bu ağaçımızın dibinde örürken aç
Efendiler gösterip sırttan dışlerini
Birer birer topluyor bütün yemişlerini...
Efendiler, ağalar, evliyalar, keşşeler
Ebedî karanlığın boğulsun kollarında
Artık temiz ruhların aydınlık yollarında
Sade bir din, bir kanun, bir hak:
işliyen-dişler...»

Yillardır gözlerden saklanan Anadoluyu da gerçek yüzüyle serer gözlerimizin önüne Nâ-

TOPLU M

S A N A T

V e

N.

H i

M

E

Mustafa
DUMAN

zim Hikmet. «Yalnayak» isimli şiiri söyleşiler:

«Kafamızda güneş
ateş

bir sarık

Arik toprak
çiplak ayaklarımıza çarık.
İhtiyar katırından
daha ölü bir köylü
yanımızda.

Yanımızda deyil
yanan
kanımızda

Omuz yamcisiz
bilek kamcisiz
atsız, arabasız
jandarmasız,
ayi ini köyler

balık kasabalar
kel dağlar aştık!

İşte biz o diyarı böyle dolaştık.»

Nâzım Hikmet; «Bizi yutmak istiyen kapitalizme, bizi yoketmek istiyen emperyalizme karşı» kazandığımız Kurtuluş Savaşını çok güzel anlatır. Örneğin «Karayılan Hikâyesi» bir şahaserdir. «Kurtuluş Savaşı Destanı»nda Atatürk'ü şöyle anlatır Nâzım:

«Sarışın bir kurda benziyordu.
Ve gözleri çakmak çakmaktı.

Yürüdü uçurumun başına kadar

Eğilip durdu,

Bıraksalar

İnce uzun bacakları üzerinde yaylanarak
Ve karanlıkta akan bir yıldız gibi akarak

Kocatepe'den Afyon ovasına atlıyacaktı...»

Ayrılmak istemediği halde, vatanından ayrılmaya mecbur bırakılan Nâzım, zaman-zaman yurt özlemi anlatan şiirler yazmıştır. İşte «Vapur» isimli şiiri:

«Yürek değil be, çarkmış bu, manda gönünden
Teper ha babam teper.

Paralanmaz

Teper taşlı yolları

Bir vapur geçer Varna öünden,

Uy Karadenizin gümüş telleri,

Bir vapur geçer Boğaz'a doğru,

Nâzım usulcak okşar vapuru

Yanar elleri...»

Nâzım Hikmet'ten bize kalan yalnızca birkaç yüz şiir birkaç oyun, birkaç roman değildir. Ondan bize ve bütün insanlığa, toplumu bir cesaret kalmıştır. İnsancıl bir sevgi kalmıştır. Bir şiirinde söyle der:

«Fakat
emin ol ki sevgili;
zavallı bir çingenenin
kılı, siyah bir örümceğe benzeyen eli
geçirecekse eğer
İpi boğazıma,
mavi gözlerimde korkuyu görmek için
boşuna bakacaklar
Nâzım'al»

Nâzım Hikmet de bir insandı. Türk şiirinin en güzel örneklerini verdi ve öldürdü. Dünyanın yerine koyduğu Halep şehri ise bütün karışıklığı, bütün yoksulluğu içinde onu unutmayacak. Yazacak en büyük duvarına «Bu Dünya-dan Nâzım Geçti» diye. Ve ekleyecek Nâzım'ın şu deyişini:

«...işte geldik gidiyoruz
şen olasın Halep şehri...»